

Poročilo z ogleda podzemlja Tam-a Sekcije štajerske regije 7. 3. 2020

Boštjan Ropič

V soboto 7. 3. 2020 je Sekcija štajerska regije organizirala voden ogled Podzemlja Tam-a v Poslovni coni Tezno. Zbrali smo se ob 9.45 na parkirišču pred bivšo Tovarno avtomobilov in motorjev Maribor. Srečanja se je udeležilo 20 članov.

Peš smo se odpravili do vhoda, kjer nas je pričakala naša vodička gospa Barbara Izlakar. Razdelila nam je zaščitne čelade in svetilke. Sledilo je obvezno vpisovanje v evidenčno listo. Preden smo se odpravili 15 m pod zemljo nas je seznanila z zgodovino tovarne. Sledil je spust po 90 strmih betonskih stopnicah in prišli smo v rove, ki so jih 1943 leta sezidali Nemci. Rovi so bili sprva mišljeni kot zaklonišče pred bombnimi napadi, kasneje pa se je vanje preselila proizvodnja delov za letala. Tako je lahko proizvodnja kljub nevarnosti nemoteno tekla. Delavci so v rovih lahko živeli in delali tudi po več dni. V rovih so bile tudi ločene moške in ženske spalnice, zanimivo pa je, da so bile postelje široke le 50 cm. Žal pa v rovih ni več strojev, saj so jih nekaj preselili v proizvodnjo takoj po vojni, nekaj pa jih je končalo na odpadu v 80 letih.

Ob sprehodu po rovih nas je gospa Barbara seznanila z zelo močnim delovanjem podtalnice na tem območju. Tako so delavci včasih delali tudi, ko jim je voda segala do kolen. Podtalnico pa so kasneje v času Tam-a s pomočjo črpalk uporabljali v proizvodnih halah. Danes deluje le še ena črpalka in nekatera podjetja še vedno uporabljajo za svoje delovanje podtalnico.

Po uri in pol hoje po rovih smo si na video projekciji ogledali zgodovino Tam-a. Vse od začetkov leta 1941, ko je tovarna pričela nastajati, pa vse do njenega konca leta 1996.

Sledil je vzpon po 90 stopnicah in obsijalo nas je sonce. Veseli pa smo bili tudi svežega zraka, saj je v rovih precej vlage.

Tako sta zelo hitro minili 2 uri, v katerih smo obnovili nekaj zgodovine. Se seznanili z zgodovino Tam-a in izvedeli veliko zanimivih podrobnosti o rovih, ki so pod površjem nekaj ene največjih tovarn.